

31. svibanj – Svjetski dan nepušenja

Svjetska zdravstvena organizacija svake godine 31. svibnja obilježava Svjetski dan nepušenja. Moto ovogodišnjeg Svjetskog je „Stop-ilegalnoj trgovini duhanskim proizvodima“.

Pozornost je usmjerena na suzbijanje nezakonite trgovine duhanskih proizvoda. Nekoliko činjenica opravdava borbu protiv nezakonite prodaje duhanskih proizvoda kao prioritet u Europskoj regiji. Europska regija zauzima prva mjesta u Svijetu po najvišoj stopi prevalencije pušenja, najvišoj stopi smrtnosti povezanih s pušenjem, najvišoj poreznoj stopi za duhanske proizvode i najvećem broju oduzetih cigareta iz ilegalne trgovine na svijetu.

Dostupnost jeftinih nezakonitih duhanskih proizvoda povećava konzumaciju duhanskih proizvoda i smrtnost kao posljedicu pušenja. Suzbijanjem ili smanjenjem nezakonite prodaje, te povećanjem cijena smanjila bi se konzumacija i prijevremena smrt.

Procjenjuje se da nezakonita prodaja duhanskih proizvoda iznosi između 6-10%. Ukoliko nezakonita prodaja bude suzbijena u Europi, Vlade europskih država mogu ostvariti dodatne prihode. Da bi se započelo s rješavanjem ovog iznimno važnog problema, nužno je da sve europske vlade prihvate Protokol o nezakonitoj trgovini duhanskih proizvoda, kao vrlo značajan razlog za države će biti povećanje dobiti jednako kao i smanjenje smrtnosti i oboljenja povezanih s pušenjem. U Ožujku 2015, članice Europske Unije, Austrija, Španjolska i Turkmenija, nalaze se među prvih 6 partnera koji su u potpunosti prihvatile odredbe Protokola za suzbijanje nezakonitog tržišta duhanskih proizvoda – prvog protokola WHO konvencije o kontroli duhana (WHO FCTC). Dvadeset zemalja europske regije i EU potpisale su protokol, do sada je 54 države u Svijetu koje su učinile isto.

Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da duhan ubija gotovo polovicu osoba koje ga upotrebljavaju. Svake godine duhan ubije oko 6.000.000 ljudi (jedna osoba svakih šest sekundi), od kojih su oko 5.000.000 pušači i bivši pušači, a više od 600.000 pasivni pušači. Jedna od deset smrti odraslih osoba može se povezati s izravnom ili neizravnom izloženošću duhanskom dimu.

U Hrvatskoj je najmanje svaka treća odrasla osoba pušač, a procjenjuje se da od bolesti vezanih uz pušenje godišnje umire više od 9.000 ljudi, što je gotovo svaka peta umrla osoba. U Hrvatskoj se u prosjeku popuši 20 do 30 cigareta na dan po čemu smo u svjetskom vrhu. Najveći broj pušača pušiti počinje još u osnovnoj školi, a zabrinjavajući su podaci da oko 50% učenika osnovnih škola puši. Štetni učinci pušenja prvi su puta dokazani prije pedesetak godina. Nikotin iz duhanskog dima supstanca je koja izaziva ovisnost. Od 4.000 kemikalija

koje su sastojci duhanskog dima za više od 60 je dokazano karcinogeno djelovanje. Izloženost duhanskom dimu znatno povećava rizik od nastanka bolesti srca i krvnih žila, posebice srčanog i moždanog udara i bolesti periferne cirkulacije. Također, pospješuje razvoj kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), respiratornih infekcija i egzacerbacija astme. Pušenje utječe i na reproduktivno zdravlje. Ono povećava rizik od neplodnosti, a trudnice koje puše imaju veći rizik od prijevremenog porođaja i spontanog pobačaja, kao i razvoja malformacija u ploda. Ne treba zaboraviti ni na štetne učinke pasivnog pušenja: povećana incidencija karcinoma različitih lokalizacija, kroničnih bolesti dišnog sustava i infekcija, učestaliji sindrom iznenadne smrti u novorođenčeta te sklonost alergijama i bolestima srca i krvnih žila. Pušenje je jedan od vodećih preventabilnih uzroka smrti u svijetu. Stoga je nepušenje jedna od najisplativijih zdravstvenih intervencija.

Obilježavanjem ovog dana još je jedan način da upozorimo na štetnost i posljedice pušenja

Povodom tog dana bit će postavljeni štandovi na Trgu Pape Ivana Pavla II i na Trgu bana Josipa Jelačića, gdje će djelatnici ZZJZ u suradnji sa učenicima medicinske škole i izviđačkog kluba «Javor» dijeliti građanima savjete, promotivne materijale, letke te simbolično jabuke.

Martina Polčić, dipl.med.techn.

Služba za javno zdravstvo